

เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย

(ฉบับคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2555)

หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมการขายยาที่ขาดจริยธรรมและการใช้ยาที่ไม่สมเหตุผล ส่งผลให้เกิดปัญหาการบริโภคยาเกินจำเป็น บริโภคยาราคาแพงเกินควร ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาล ดังนั้นที่ประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2552 จึงมีมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง ยุติการส่งเสริมการขายยาที่ขาดจริยธรรม ต่อมาคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 ได้มีมติเห็นชอบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติดังกล่าว โดยมอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งคณะทำงานที่มาจากทุกภาคส่วนที่ไม่มีส่วนได้เสียกับธุรกิจยาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาตามแนวทางขององค์การอนามัยโลก ให้เป็นเกณฑ์กลางของประเทศ รวมถึงศึกษาระบบการนำหลักเกณฑ์จริยธรรมดังกล่าว มาบังคับใช้ในรูปของกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวางเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบและนำหลักเกณฑ์จริยธรรมฯ ไปประยุกต์ใช้หรือขยายเพิ่มเติมเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง

องค์การอนามัยโลกได้กำหนดเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 สำหรับประเทศไทยได้มีพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานทางจริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายเภสัชภัณฑ์ เมื่อปี พ.ศ. 2537 โดยที่ยังไม่เคยประกาศใช้ แต่สำหรับประเด็นจริยธรรมปรากฏในข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2526 และต่อมา ได้แก้ไขปรับปรุงเป็นข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2549 ส่วนสภาเภสัชกรรมได้กำหนดข้อบังคับสภาเภสัชกรรมว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเภสัชกรรมใน พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมใน พ.ศ. 2538 แต่มิได้มีประเด็นจริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขาย

ต่อมา คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบการใช้ยาอย่างสมเหตุผล ในคณะกรรมการแห่งชาติด้านยา ได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อจัดทำแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์และบริษัทยา ซึ่งดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 แต่มิได้มีการบังคับใช้เนื่องจากคณะกรรมการแห่งชาติด้านยาหมดวาระลงตามการสิ้นสุดของคณะรัฐมนตรี

คณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การส่งเสริมจริยธรรมผู้สั่งใช้ยาและยุติการส่งเสริมการขายยาที่ขาดจริยธรรม ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล ในคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติชุดใหม่ จึงนำแนวทางดังกล่าวมาจัดทำเกณฑ์จริยธรรมการส่งเสริมการขายยาขึ้น

เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเกณฑ์กลางของประเทศ โดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำหลักเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยานี้ไปเป็นแนวปฏิบัติ โดยสามารถประยุกต์ใช้หรือขยายเพิ่มเติม

ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์จริยธรรมฯ นี้ ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งเป็นผู้สั่งใช้ยา ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน เกสซ์กรในสถานพยาบาล สถานบริการเกสซ์กรรม หรือหน่วยงานอื่น บริษัทยาและผู้แทนยา อาจารย์และนักศึกษาของสถานศึกษาด้านการแพทย์และสาธารณสุข

เกณฑ์จริยธรรมฯ นี้ ประกอบด้วยเนื้อหา 7 หมวด

หมวดที่ 1 คำนิยาม

หมวดที่ 2 ผู้สั่งใช้ยา

หมวดที่ 3 ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจ

หมวดที่ 4 เกสซ์กร

หมวดที่ 5 บริษัทยาและผู้แทนยา

หมวดที่ 6 สถานพยาบาล สถานบริการเกสซ์กรรมหรือหน่วยงาน

หมวดที่ 7 สถานศึกษา

หมวด 1 คำนิยาม

“ยา” หมายถึง ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

การส่งเสริมการขายยา หมายถึง การให้ข้อมูล ข้อความ การชักชวน จูงใจ หรือการกระทำด้วยวิธีอื่นใด ที่มุ่งหมายให้มีการสั่งใช้ การสั่งซื้อ หรือการใช้ยา เพื่อประโยชน์ทางการค้า

การโฆษณา หมายถึง การกระทำไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความเกี่ยวกับยา เพื่อประโยชน์ทางการค้า

ข้อความ หมายถึง เรื่องราวหรือข้อเท็จจริง ไม่ว่าปรากฏในรูปแบบของตัวอักษร ตัวเลข ภาพ ภาพยนตร์ แสง เสียง เครื่องหมายหรือรูปแบบอื่นใด ที่สื่อความหมายได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการ หรือสื่อใด ๆ

ของขวัญ หมายถึง สิ่งของ ของชำร่วยที่บริษัทยามอบให้แก่บุคคล เพื่อประโยชน์ทางการค้า

ของบริจาค หมายถึง สิ่งของที่บริษัทยามอบให้แก่สถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

ตัวอย่างยา หมายถึง ตัวอย่างยาที่แจกแก่บุคคลเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับรูปแบบและลักษณะของยา หรือเพื่อเพิ่มประสบการณ์การใช้ทางคลินิก

ผู้สั่งใช้ยา หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพหรือบุคลากรทางการสาธารณสุขอื่น ที่มีสิทธิหรือหน้าที่ในการสั่งใช้ยาได้

ผู้ประกอบวิชาชีพ หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทันตกรรม เภสัชกรรม การสัตวแพทย์ การพยาบาล ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย หรือผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาอื่นตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ผู้แทนยา หมายถึง ตัวแทนของบริษัทยาที่มีหน้าที่เข้าพบผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อนำเสนอข้อมูลยา

บริษัทยา หมายถึง บริษัทยาหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายยา ทั้งในและต่างประเทศ

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจลงนามหรือมีอำนาจสั่งการในการคัดเลือก จัดหา จัดซื้อ ยา ของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

ผู้มีอำนาจ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่คัดเลือก เสนอ จัดหา หรือดำเนินการสั่งซื้อยา ในสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาระดับก่อนปริญญา ในสถานศึกษา

สถานศึกษา หมายถึง สถาบันการศึกษาระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย หรือสถาบันร่วมสอน ในสาขาทางการแพทย์และสาธารณสุข

สถานพยาบาล หมายถึง สถานพยาบาลภาครัฐและภาคเอกชน ในทุกระดับ

สถานบริการเภสัชกรรม หมายถึง สถานที่ซึ่งจัดไว้เพื่อให้บริการเภสัชกรรม โดยผู้ประกอบการวิชาชีพเภสัชกรรม เพื่อทำหน้าที่ให้บริการเภสัชกรรมตามกฎหมาย หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ร้านขายยา”

หน่วยงาน หมายถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการจัดซื้อยาของสถานพยาบาล

หมวด 2	ผู้สั่งซื้อยา
---------------	----------------------

2.1 ผู้สั่งซื้อยาไม่พึงรับประโยชน์อันเป็นทรัพย์สินจากผู้แทนยาหรือบริษัทยา เช่น

2.1.1 ของขวัญ รวมถึงการจัดอาหารและเครื่องดื่ม

2.1.2 ตัวอย่างยา

2.1.3.เงิน สิ่งของ หรือประโยชน์อื่นใด ที่บริษัทยาให้แก่ผู้สั่งซื้อยาเป็นส่วนตัว ที่ไม่ใช่ค่าตอบแทนวิทยากร

2.2 ผู้สั่งซื้อยาไม่พึงรับบริการอันเป็นกิจส่วนตัวใดๆ จากบริษัทยาและผู้แทนยา

2.3 ผู้สั่งซื้อยา ไม่พึงแสดงตนในการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายยาใดๆ ต่อสาธารณชนในเชิงธุรกิจ

2.4 ผู้สั่งซื้อยาสามารถแสดงความเห็นต่อสาธารณะโดยการพูด การเขียน หรือโดยวิธีการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับยาในทางวิชาการ โดยผู้สั่งซื้อยา พึงเปิดเผยว่าตนมีส่วนเกี่ยวข้องทางผลประโยชน์กับบริษัทยานั้นในสถานะใด

2.5 ผู้สั่งซื้อยาสามารถรับการสนับสนุนจากบริษัทยาไปประชุม สัมมนา อบรม ดูนงาน หรือบรรยาย ทั้งในและต่างประเทศ อันก่อประโยชน์ให้ สถานพยาบาลหรือหน่วยงาน และไม่มีเงื่อนไขข้อผูกมัดเพื่อส่งเสริมการขายยาหรือเวชภัณฑ์ใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งพึงรับการสนับสนุนได้เฉพาะค่าเดินทาง ค่าลงทะเบียน ค่าวิทยากร ค่าอาหาร และค่าที่พัก สำหรับตนเองเท่านั้นและจำกัดเฉพาะช่วงเวลาของการดูงาน การประชุม หรือการบรรยาย ทั้งนี้การรับสนับสนุนดังกล่าว พึงผ่านระบบการรับสนับสนุนจากบริษัทยาและการกำกับดูแลของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

2.6 ผู้สั่งซื้อยา สามารถรับการสนับสนุนการวิจัย โดยผ่านระบบการรับสนับสนุนและการกำกับดูแลของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

2.7 ในการนำตัวอย่างยามาจ่ายให้กับผู้ป่วย ผู้สั่งซื้อยาพึงคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้ป่วยได้รับเป็นสำคัญ ไม่มุ่งหวังเพื่อเป็นการส่งเสริมการขายยาหรือประโยชน์ส่วนตน โดยผ่านระบบกำกับดูแลการรับและการจ่ายตัวอย่างยาของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน ซึ่งควรเป็นระบบที่ตรวจสอบได้

2.8 ผู้สั่งซื้อยาพึงสั่งซื้อยาด้วยชื่อสามัญทางยา

หมวด 3 ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจ

3.1 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ ไม่พึงรับประโยชน์อื่นใด ซึ่งเป็นทรัพย์สินและบริการจากบริษัทยาหรือผู้แทนยา อันนำมาซึ่งประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น เพื่อแลกเปลี่ยนกับการตัดสินใจสั่งซื้อยานั้น เช่น ของขวัญ เงิน สิ่งของ ตัวอย่างยา การจัดอาหารและเครื่องดื่ม

3.2 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ ไม่พึงอนุญาตให้มีการจัดกิจกรรมสาธารณะในสถานพยาบาลหรือหน่วยงานนั้น ที่ให้ความรู้ด้านสุขภาพโดยเชื่อมโยงถึงชื่อทางการค้าของยา เพื่อป้องกันการโฆษณาแอบแฝง

3.3 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ พึงจัดให้มีระบบการคัดเลือกยา การจัดซื้อยา ระบบการคัดเลือกบริษัทผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายยา รวมทั้งระบบการตรวจสอบการจัดซื้อยา ที่โปร่งใส เป็นธรรม เพื่อให้ได้ยาที่มีคุณภาพสูง และเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจนั้น มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับบริษัทยา

3.4 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ พึงจัดระบบการรับสนับสนุนจากบริษัทยาอย่างเปิดเผย โดยเป็นการรับที่ไม่มีการเจาะจงบุคคล รวมทั้งพึงจัดระบบในการกำกับดูแลให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงานอย่างแท้จริง

3.5 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ พึงกำหนดนโยบายหรือกฎระเบียบเพื่อควบคุมกิจกรรมการส่งเสริมการขายยาในสถานพยาบาลหรือหน่วยงานนั้น เช่น การกำหนดบริเวณหรือกำหนดเวลาที่อนุญาตให้ผู้แทนยาเข้ามาทำกิจกรรมได้

3.6 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ พึงกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้ยาในสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน โดยเน้นการใช้ยาชื่อสามัญ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและความปลอดภัยของผู้ป่วย

3.7 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ พึงกำหนดนโยบายการรับตัวอย่างยาและยินยอมให้ส่งใช้ตัวอย่างยาได้ เฉพาะยาที่มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติไว้ในสถานพยาบาลนั้น

หมวด 4 เกสัชกร

4.1 เกสัชกรในสถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน ไม่พึงเผยแพร่เอกสาร แผ่นพับ แผ่นป้ายที่มีเนื้อหาเชิงโฆษณาอวดอ้าง หรือสื่อให้ประชาชนเข้าใจผิดหรืออื่นใดที่มีผลต่อการส่งเสริมการขายยาและไม่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางวิชาการที่ผู้รับยาควรจะได้รับ นำมาเป็นเอกสารประกอบการจ่ายยาสำหรับผู้ป่วย และไม่นำมาเป็นแผ่นป้าย หรือเอกสารสำหรับเผยแพร่

4.2 ในการนำตัวอย่างยามาจ่ายให้กับผู้ป่วย เกสัชกรในสถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน พึงคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้ป่วยได้รับเป็นสำคัญ ไม่มุ่งหวังเพื่อเป็นการส่งเสริมการขายยาหรือประโยชน์ส่วนตน และพึงจัดให้มีระบบกำกับดูแลการรับและการจ่ายตัวอย่างยาของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน ซึ่งควรเป็นระบบที่ตรวจสอบได้

4.3 เกสัชกรในสถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน พึงเสนอข้อมูลที่มีหลักฐานทางวิชาการที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจคัดเลือกยาคณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัดหรือ

คณะกรรมการที่มีชื่อเรียกอื่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบคัดเลือกกรายการยาของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน โดยไม่มุ่งหวังเพื่อเป็นการส่งเสริมการขายยาของบริษัทใดบริษัทหนึ่งหรือเพื่อประโยชน์ส่วนตน

หมวด 5 บริษัทยาและผู้แทนยา

ก. บริษัทยา

5.1 บริษัทยามีหน้าที่ต่อผู้แทนยา ดังต่อไปนี้

5.1.1 พึงร่วมรับผิดชอบกับผู้แทนยาในความเสียหายที่ผู้แทนยาได้ก่อขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ภายในขอบอำนาจผู้แทนยาของบริษัทยา

5.1.2 ต้องไม่กำหนดผลตอบแทนที่เป็นรายได้หลักของผู้แทนยาแต่ละรายโดยขึ้นอยู่กับยอดขายของผู้แทนยารายนั้น

5.1.3 ให้การฝึกอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลยาที่ทันสมัย ถูกต้อง ครบถ้วน แก่ผู้แทนยา เพื่อให้ผู้แทนยามีความรู้ที่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่

5.1.4 ควบคุมจริยธรรมหรือความประพฤติของผู้แทนยาให้เหมาะสม

5.2 บริษัทยามีหน้าที่ต่อผู้ส่งใช้ยา บุคลากรสาธารณสุขอื่น ๆ นักศึกษา เจ้าหน้าที่รัฐ หรือผู้มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ดังต่อไปนี้

5.2.1 บริษัทยาโดยผู้แทนยา ไม่พึงมีปฏิสัมพันธ์เพื่อมุ่งในทางชักจูงให้สั่งซื้อ สั่งใช้ หรือส่งจ่ายยาด้วยประโยชน์อื่นใด ซึ่งเป็นทรัพย์สินและบริการอันเป็นกิจส่วนตัว เช่น ของขวัญ เงิน สิ่งของ การจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม

5.2.2 การจัดกิจกรรมการส่งเสริมการขายยาใด ๆ ต้องมุ่งเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และข้อมูลที่ทำให้ต้องได้รับการประเมินว่าถูกต้อง ครบถ้วน มีหลักฐานอ้างอิงทางวิชาการที่น่าเชื่อถือ ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญ โดยไม่ละเลยข้อมูลผลกระทบหรือผลข้างเคียงจากการใช้ยา รวมทั้งไม่มีข้อผูกมัดหรือเงื่อนไขที่เชื่อมโยงให้ตัดสินใจสั่งซื้อหรือสั่งใช้ยานั้น ๆ

5.2.3 การสนับสนุนการจัดประชุมวิชาการ การสนับสนุนการจัดการศึกษาต่อเนื่องสามารถกระทำได้ เฉพาะกิจกรรมที่มุ่งเพื่อให้ข้อมูลยาที่ถูกต้อง ครบถ้วน มีหลักฐานอ้างอิงทางวิชาการที่น่าเชื่อถือ ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญ และต้องไม่ดำเนินกิจกรรมใดที่ชักนำให้เกิดการใช้ยาตัวหนึ่งตัวใดของบริษัท หรือการใช้ยาที่ไม่สมเหตุผล

5.2.4 บริษัทยา ไม่พึงให้ตัวอย่างยาต่อผู้ประกอบการวิชาชีพ

5.2.5 บริษัทยา สามารถให้การสนับสนุนการวิจัย โดยผ่านระบบการรับสนับสนุน และการกำกับดูแลของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

5.2.6 การนำผลวิจัยทางคลินิกมาอ้างอิง บริษัทฯ พึ่งให้ข้อมูลให้ครบถ้วน ทั้งข้อดี และข้อเสีย และให้แสดงสถานะการสนับสนุนการวิจัยของบริษัทให้ชัดเจน

5.2.7 กิจกรรมการส่งเสริมการขายยาใด ๆ ไม่ว่าจะจัดโดยองค์กรหรือหน่วยงานใด หากมีบริษัทฯ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ให้ถือว่าเป็นกิจกรรมในความรับผิดชอบของบริษัทด้วย

5.2.8 บริษัทฯ ไม่พึงจัดกิจกรรมให้ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับยาแก่นักศึกษา ที่เชื่อมโยงถึงชื่อทางการค้าของยา หรือบริษัทฯ เพื่อป้องกันการโฆษณาแอบแฝง

5.3 บริษัทฯ มีหน้าที่ต่อสาธารณะ ดังต่อไปนี้

5.3.1 บริษัทฯ มีหน้าที่ให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนเรื่องความปลอดภัยและประสิทธิผลของยาแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสุขภาพ แต่ไม่พึงให้ข้อมูลหรือคำแนะนำแก่ผู้ป่วยหรือสาธารณชนในเชิงโฆษณาหรือส่งเสริมการขายยา ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

5.3.2 บริษัทฯ พึ่งมีข้อมูลการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมการขายยา¹ ที่เพียงพอต่อการตรวจสอบได้ และสรุปค่าใช้จ่ายการส่งเสริมการขายยาในรายงานประจำปี

ข. ผู้แทนยา

5.4 ผู้แทนยาไม่พึงเสนอสิ่งจูงใจ ด้วยประโยชน์อื่นใด ซึ่งเป็นทรัพย์สินและบริการอันเป็นกิจส่วนตัว เช่น ของขวัญ เงิน สิ่งของ การจัดอาหารและเครื่องดื่ม ให้แก่ผู้สั่งใช้ยา หรือบุคคลในสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน สถานศึกษา

5.5 ผู้แทนยา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำเสนอข้อมูลยาที่ทันสมัย ถูกต้อง ครบถ้วน มีหลักฐานอ้างอิงทางวิชาการที่น่าเชื่อถือ ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญ โดยไม่ละเลยข้อมูลผลกระทบหรือผลข้างเคียงจากการใช้ยา เพื่อเสนอแก่ผู้สั่งใช้ยา

5.6 ผู้แทนยา พึ่งได้รับการอบรมเกี่ยวกับจริยธรรมการให้ข้อมูลยาและการส่งเสริมการขายยาอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

5.7 ผู้แทนยา พึ่งดำรงตนให้พร้อมรับการตรวจสอบจริยธรรม

5.8 ผู้แทนยา ไม่พึงเข้าพบนักศึกษา เพื่อการโฆษณายาหรือการส่งเสริมการขายยา

¹ ตัวอย่างเช่น ลักษณะประเภทกิจกรรมการส่งเสริมการขายยา และรายชื่อผู้แทนยาที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการขายยา ชื่อของผู้รับสถานที่ประกอบการของผู้รับ จำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด วันที่จ่ายเงิน

หมวด 6**สถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน**

6.1 สถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน พึงกำหนดแนวปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับบุคลากรแต่ละประเภทตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยานั้น เช่น

ก. แนวปฏิบัติของผู้ส่งใช้ยา เภสัชกร หรือบุคคล เกี่ยวกับ

6.1.1 การรับประโยชน์อันเป็นทรัพย์สิน เงิน สิ่งของ ของขวัญ ของบริจาค หรือบริการจากบริษัท ยาหรือผู้แทนยา

6.1.2 การแสดงตนในการโฆษณาหรือส่งเสริมการขายใด ๆ ต่อสาธารณชนใน เชิงธุรกิจ และการแสดงความคิดเห็นของผู้ส่งใช้ยาที่เกี่ยวข้องทางวิชาการต่อสาธารณะ กรณีที่มีความสัมพันธ์กับบริษัท ยา

6.1.3 การรับการสนับสนุนจากบริษัทยาไปประชุม สัมมนา อบรม ดูงานหรือบรรยายทั้งในและ ต่างประเทศ

6.1.4 การนำตัวอย่างยามาจ่ายให้กับผู้ป่วย

6.1.5 การเผยแพร่เอกสาร แผ่นพับ แผ่นป้ายเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้ป่วย

6.1.6 การนำเสนอข้อมูลเพื่อการคัดเลือกยาของคณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัด

ข. แนวปฏิบัติของผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ เกี่ยวกับ

6.1.7 การรับประโยชน์อันเป็นทรัพย์สิน สิ่งของ ของขวัญ ของบริจาค และบริการใด ๆ จาก ผู้แทนยาหรือบริษัทยา

6.1.8 การจัดกิจกรรมสาธารณะในสถานพยาบาลหรือหน่วยงานที่ให้ความรู้ด้านสุขภาพที่เชื่อมโยง ถึงชื่อการค้าของยา หรือบริษัทยา เพื่อป้องกันการโฆษณาแอบแฝง

6.2 สถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน พึงจัดระบบและดำเนินการติดตาม กำกับดูแล เพื่อให้บุคลากรแต่ละประเภทสามารถปฏิบัติตามแนวทางในข้อ 6.1

6.3 กรณีที่สถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน มีการจัดประชุมวิชาการ โดย ได้รับการสนับสนุนงบดำเนินการ วิทยากร หรือข้อมูลวิชาการ จากบริษัทยา พึงเปิดเผยการสนับสนุนดังกล่าว ให้ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบทุกครั้ง

6.4 สถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน พึงจัดระบบการรับสนับสนุนจากบริษัท ยาอย่างเปิดเผย โดยเป็นการรับที่ไม่มีการเจาะจงบุคคล รวมทั้งพึงจัดระบบในการกำกับดูแลให้เกิด ประโยชน์กับหน่วยงานอย่างแท้จริง

- 7.1 สถานศึกษา ไม่พึงอนุญาตให้ผู้แทนยาเข้าพบนักศึกษา เพื่อการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขาย
- 7.2 สถานศึกษา ไม่พึงอนุญาตให้มีการจัดกิจกรรมให้ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับยาแก่นักศึกษา ที่เชื่อมโยงถึงชื่อทางการค้าของยา หรือบริษัทยา เพื่อป้องกันการโฆษณาแอบแฝง
- 7.3 สถานศึกษา ไม่พึงอนุญาตให้นักศึกษารับเงิน สิ่งของ หรือการสนับสนุนอื่นๆ จากบริษัทยา โดยตรง
- 7.4 สถานศึกษา พึงจัดระบบการรับสนับสนุนและการกำกับดูแลการสนับสนุนการศึกษาและ กิจกรรมทุกประเภทจากบริษัทยาให้มีความโปร่งใส เพื่อป้องกันการโฆษณาและส่งเสริมการขาย
- 7.5 สถานศึกษา พึงควบคุมดูแลให้อาจารย์และบุคลากรของสถานศึกษานั้น ประพฤติตนเป็นแบบอย่างอันดีแก่นักศึกษา ทั้งในแง่จริยธรรมของผู้สั่งใช้ยา และความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างผู้สั่งใช้ยากับบริษัทยาและผู้แทนยา
- 7.6 สถานศึกษา พึงจัดหลักสูตรให้นักศึกษา ที่มุ่งเน้นการให้ความรู้และเจตคติ เกี่ยวกับการใช้ยาอย่างสมเหตุผล และการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางยาที่เชื่อถือได้ โดยปราศจากการชี้นำทางธุรกิจ
- 7.7 สถานศึกษา พึงจัดหลักสูตรให้นักศึกษา ที่มุ่งเน้นจริยธรรมของผู้สั่งใช้ยา และความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างผู้สั่งใช้ยากับบริษัทยาและผู้แทนยา
- 7.8 สถานศึกษา พึงกำหนดนโยบายให้อาจารย์และบุคลากร เปิดเผยความเกี่ยวข้องกับริษัทยา เมื่อมีการแสดงความเห็นต่อสาธารณะ ไม่ว่าจะโดยการพูด การเขียน หรือวิธีการอื่นใดในทางวิชาการ